

GLEDALIŠČE KOPER - Za blagor vseh ljudi

Verodostojen prikaz tragične usode migrantov

KOPER - *Za blagor vseh ljudi* je očitno ironično-provokativni naslov dramskega dela Francesca Randazza, ki smo ga 20. aprila v prevodu Marka Sosiča gledali kot zadnjo premiero letošnje sezone v koprskem gledališču. Gledališče Koper in **SNG Nova Gorica** sta se namreč odločila, da skupaj ugrizneta v nadvse aktualno tematiko, ki razburja, ločuje, povezuje, razhaja države Evropske unije in ostale družbenopolitične resničnosti. Gre za vprašanje migrantov, ki sproža take in drugačne reakcije, na eni strani ksenofobično zaprtost, na drugi etično moralni klicaj solidarnosti. Kljub temu, da je Randazzo svojo dramo objavil že leta 1996, je njena temeljna vsebinska struktura aktualna, saj migranti, priseljenci, prišleki od drugod povzročajo dvostransko krizo: ena raven rahlja politični, družbeni in državni sistem, na drugi se korozija loteva vesti in če se je ne loteva, vsaj vzbuja pomisli in oživlja človečnost, če je sploh danes kje o njej sled.

Na tem antagonizmu med neizprosnostjo, hladom, celo sovraštvom in plamenčki humanega razumevanja je slonela tudi uprizoritev v koprskem gledališču, ki jo je režiserka Nenni Delmestre skušala oviti v absurd. Absurd v smislu, da je tako (absurdno) naše početje v odnosu do drugačnega in drugačnosti, ko človek na oltarju neizprosnosti in cinizma, ki sta konec koncev posledica strahu pred prišleki, da nam bodo podrli civilizacijske in življenjske modele, žrtvuje klice solidarnosti, pomoči, podpore. Randazzova drama sicer ne pogloblja vzrokov, ki so privedli do migracijskih tokov, tudi ne diferencira različnosti med samimi priseljenci, zato pa sta morali režija in dramaturgija igrati predvsem na take strune, ki so pokazale na aprioristično zaslepljenost in prilagoditev teorijam o strahu pred nevarnostjo, ki pa se pokaže kot iz trte izvit argument, ki nima prave podlage v realnosti.

Konec koncev je šlo za vsebinsko povsem realistično zastavljeno pripoved o tem, kako se v nekem obmejnem kraju (mejo predstavlja reka) pravoverni vaščani samookličejo za vaše straže in lovijo migrante, da jim ne bi porušili ustaljenega reda, ropali in posiljevali žensk in počeli še kaj hujšega. Zoper te predsodke, laži in artefakte nastopa konec koncev le mlada študentka Luss (Tjaša Hrovat). Vaščanom, ki so ujeli in zaprli »migrantsko pošast«, počasi odpirajo oči, razen tistim zaslepljencem, kot sta zdravnik Kopf (Jože Hrovat) in zaradi mladostnih travm umsko nestrpni Schwei (Igor Štamulak). Ko odkrijejo, da je mladi nezakoniti pribežnik (Lin Colja) nebogljeno dekle, ki ga je strah pred neznanim svetom in nasiljem, se jim oglašajo dvomi o pravilnosti svojega početja, zato pribežnico spustijo na svobodo, ki ji jo kratita le nacistoidno naravnani zdravnik in prizadeti občinski uradnik. Slednji dekle tudi ustrelili.

Vse te dvojnosti so na odru izra-

žene realistično, brez metaforičnih ali simbolističnih primesi, kot da bi šlo za izrez sedanjega družbenega trenutka. Obsodba vsakršnega nasilja, ki izhaja iz nepoznavanja in nevednosti ter sloni le na ksenofobičnih in rasističnih geslih, je nedvoumna. Ostalo so opravili izvrstni interpreti, ki so sicer mestoma neizrazitim literarnim dramskim likom vdahnili obilo artizma in prepričljivega naboja, s katerim so vendarle uspeli izluščiti vse povednosti, ki jih *Za blagor vseh ljudi* ponuja. Šlo je celo za presežek. Skratka, že prej omenjeni akterji pa izvrstni Bine Matoh, Rok Matek, Anja Drnovšek in Matevž Biber so ponudili izbor trhljih tal, na katerih se napajata nestrpnost do drugačnosti in usode nesrečnežev. Med dosežki predstave je vsekakor ta, da ni zdrknila na raven moralizatorske pedagogike in je v vsej surovosti razgalila problematiko, ki je danes med vsemi v Evropi še najbolj akutna.

Marij Čuk

Isvrstni interpreti so dramskim likom vdahnili prepričljiv naboj

LINA VENGOECHEA